УДК 130.2:316
DOI: https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2019.165331

Гоцалюк Алла Анатоліївна,
доктор філософських наук,
доцент кафедри івент-менеджменту
та індустрії дозвілля
Київського національного університету культури і мистецтв
goz_pravo@ukr.net
ORCID: 0000-0002-5171-536X

ДЖЕРЕЛА ДО ІСТОРІЇ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ГУЦУЛЬЩИНИ XIX – ПОЧ. XX СТ.

Метою статті є *аналіз основних джерел з історії традиційної культури Гуцульщини в структурі розвитку наукового знання XIX – поч. XX ст.* ***Методологія дослідження*** *полягає у застосуванні системно-структурного, аналітичного методів для виявлення наукових джерел до історії в традиційної культури Гуцульщини, зокрема обрядовості наприкінці; історико- хронологічний метод – для дослідження динаміки видозміни наукових потрактувань традиційної культури.* ***Наукова новизна*** *полягає у в системному погляді на джерельну базу традиційної культури означеного ареалу кінця XIX-поч. XX ст. у взаємозв'язу з розвитком наукового знання і поступовим відокремленням традиційної культури як буттєвого простору та набуття ним якості предмета наукових досліджень.* ***Висновки.*** *У результаті дослідження встановлено основні етапи накопичення фактологічних та теоретичних даних. Перший етап – 40–70-ті роки XIX ст., коли відбувався процес становлення народознавчих знань, активізація до пізнання культури горян українських і зарубіжних вчених. Другий етап – 80-ті роки XIX ст. – перша третина XX сторіччя, коли була розгорнута збирацька і дослідницька діяльність членів Наукового Товариства ім. Т. Шевченка. Огляд наукової літератури можна з дає підстави стверджувати, що переважна більшість наукових праць торкалася лише описів новорічно-різдвяних свят кінця XIX – початку XX ст. Проблему ж розвитку традиційної культури в складних умовах комуністичної ідеології та войовничого атеїзму по суті не розроблено в галузі теорії та історії культури. Виникла необхідність розглянути і пояснити тенденції розвитку в етнокультурі українців Гуцульщини – одного з найбільших регіонів, придатних для відродження традицій, звичаїв, обрядів, які б слугували естетичному, моральному, мистецькому вихованню, зберігали б самобутність культури. Різноманітні джерела уможливлюють простежити розвиток різдвяно-новорічних свят українців Гуцульщини, виявити процеси трансформації звичаїв протягом другої половини XX – початку XXI сторіччя. Історіографія даної проблеми та наявність групи джерел дають підстави розширити, збагатити наші знання з розвитку духовної культури українців конкретного регіону на принципах об'єктивності й наукового аналізу та інтерпретації*

Ключові слова: *традиційна культура, наукові етнографічні дослідження, Гуцульщина, Карпатський регіон.*

Гоцалюк Алла Анатольевна,
доктор философских наук,
доцент кафедры ивент-менеджмента и индустрии досуга
Киевского национального университета
культуры и искусств

ИСТОЧНИКИ В ИСТОРИИ ТРАДИЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ ГУЦУЛЬЩИНЫ XIX – НАЧ. XX В.

Целью статьи *является анализ основных источников по истории традиционной культуры Гуцульщины в структуре развития научного знания XIX – нач. XX в.* ***Методология исследования*** *заключается в применении системно-структурного, аналитического методов для выявления научных*

© Гоцалюк А.А.

источников в историю в традиционной культуры Гуцульщины, в частности обрядности в конце; историко-хронологический метод - для исследования динамики видоизменения научных трактовок традиционной культуры. ***Научная новизна*** *заключается в системном взгляде на базу источников традиционной культуры определенного ареала конца XIX-нач. XX в. в взаемозвьязу с развитием научного знания и постепенным отделением традиционной культуры как бытийного пространства и вступления в качестве предмета научных исследований.* ***Выводы****. В результате исследования установлены основные этапы накопления фактологических и теоретических данных. Первый этап - 40-70-е годы XIX в., Когда происходил процесс становления народоведческих знаний, активизация к познанию культуры горцев украинских и зарубежных ученых. Второй этап - 80-е годы XIX в. - первая треть XX века, когда была развернута собирательно и исследовательская деятельность членов научного общества им. Т. Шевченко. Обзор научной литературы можно не дает основания утверждать, что подавляющее большинство научных работ касалась только описаний новогодне-рождественских праздников конца XIX - начала XX в. Проблему же развития традиционной культуры в сложных условиях коммунистической идеологии и воинствующего атеизма по существу не разработаны в области теории и истории культуры. Возникла необходимость рассмотреть и объяснить тенденции развития в этнокультуре украинский Гуцульщины - одного из крупнейших регионов, пригодных для возрождения традиций, обычаев, обрядов, которые служили эстетическом, нравственном, художественном воспитанию, сохраняли бы самобытность культуры. Различные источники позволяют проследить развитие рождественско-новогодних праздников украинский Гуцульщины, выявить процессы трансформации обычаев в течение второй половины XX - начала XXI века. Историография данной проблемы и наличие группы источников дают основания расширить, обогатить наши знания по развитию духовной культуры украинского конкретного региона на принципах объективности и научного анализа и интерпретации*

Ключевые слова: *традиционная культура, научные этнографические исследования, Гуцульщина, Карпатский регион.*

Gotsalyuk Alla,
Doctor of Philosophy,
Associate Professor of the Department
of Event Management and the leisure industry
Kiev National University
of Culture and Arts

SOURCES TO THE HISTORY OF THE TRADITIONAL CULTURE OF HUTSULSHCHYNA XIX - BEG. TWENTIETH CENTURY

The purpose of the article *is to analyze the main sources on the history of the traditional culture of Hutsulshchyna in the structure of development of scientific knowledge XIX - beg. Twentieth-century* ***The methodology*** *of the research is to apply system-structured, analytical methods for revealing scientific sources to history in the traditional culture of Hutsulshchyna, in particular ceremonies at the end; historical-chronological method - to study the dynamics of the modification of scientific studies of traditional culture.* ***The scientific novelty*** *lies in the systematic view of the source base of the traditional culture of the designated area at the end of the 19th century. The twentieth century in the interrelation with the development of scientific knowledge and the gradual separation of traditional culture as an existential space and the acquisition of the quality of the subject of scientific research.* ***Conclusions****. As a result of the study, the main stages of the accumulation of factual and theoretical data are established. The first stage is the 40-70s of the nineteenth century, when the process of the formation of ethnographic knowledge took place, the activation of the knowledge of the culture of the Highlanders of Ukrainian and foreign scholars. The second stage is the 80s of the nineteenth century. - the first third of the twentieth century, when the gathering and research activity of the members of the Scientific Society of them was deployed. T. Shevchenko. An overview of scientific literature can be used to state that the vast majority of scientific works concerned only descriptions of New Year's Eve holidays of the late XIX-early XX centuries. The problem of the development of traditional culture in the difficult conditions of communist ideology and militant atheism is not essentially developed in the field of theory and history of culture. There was a need to consider and explain the trends in the ethnic-culture of Ukrainians in Hutsulshchyna, one of the*

largest regions suitable for the revival of traditions, customs, rituals that would serve the aesthetic, moral, and artistic education, preserve the identity of culture. Various sources make it possible to trace the development of Christmas and New Year holidays of Ukrainians of Hutsulshchyna, to reveal processes of transformation of customs during the second half of the XX - the beginning of the XXI century. The historiography of this problem and the presence of a group of sources give grounds for broadening, enriching our knowledge on the development of the spiritual culture of Ukrainians of a particular region on the principles of objectivity and scientific analysis and interpretation

Key words: *traditional culture, scientific ethnographic research, Hutsulshchyna, Carpathian region.*

Актуальність теми дослідження. У регіоні Східних Карпат у Прикарпатті та Закарпатті населення помітно вирізняється специфічними локальними рисами в культурі, зумовлених різними чинниками: історією давнього і пізнішого заселення, особливостями гірського ландшафту, міграціями, певною природньою ізольованістю. Найбільше вирізняються три етнографічні групи українських горян: гуцули, лемки, бойки. Гуцули за сучасним адміністративним поділом, входить частково до трьох областей: Івано-Франківської, Чернівецької та Закарпатської.

Аналіз досліджень і публікацій. Науковий інтерес дослідників до своєрідної духовної культури українців Східних Карпат розгорнувся з 30-тих років XIX ст. Безперечно він був пов'язаний з романтичною течією в європейській науці. Фольклорно-етнографічні матеріали були визнані цінним джерелом пізнання культури й побуту народу. Під впливом діяльності «Руської трійці» (1833–1837) активізується збір народної творчості. Зокрема, польський дослідник К. Вуйціцький під впливом І. Вагилевича, Я. Головацького у 1831 році вивчає духовну культури гуцулів. Його цікавлять найдавніші звичаї горян, що мають дуже давнє коріння. Він написав наукову розвідку «Гуцули», в якій переважно характеризує звичаї та перекази мешканців сіл біля Коломиї [1, 46-47].

На основі власних спостережень духовну культуру українців Гуцульщини, в тому числі й новорічно-різдвяні звичаї, висвітлювали в окремих працях на сторінках періодики й ряд інших польських вчених [2].

Більш вагомий внесок у дослідження святково-обрядової культури гуцулів зробили словацький вчений П. Шафарик та відомі організатори народознавчої науки в Галичині українські громадські діячі, письменники, вчені І. Вагилевич і Я. Головацький. Зокрема, Іван Вагилевич досліджуючи звичаї гуцулів, народне харчування, обряди, висловлює ряд думок і про етногенез субетносу [3, 17-56].

У 40-х роках XIX ст. відомий етнограф Яків Головацький багато подорожував в Карпатах і в результаті його досліджень з'явилися публікації про культуру й побут гуцулів, їхні звичаї, обряди, пісні. У своїх міркуваннях вчений переконливо доводить, що традиційна культура гуцулів має у своїй основі загальноукраїнські риси, хоч і позначена певними впливами найближчих сусідів, що й позначилися на її локальних особливостях [4, 685-712]. Яків Головацький був одним з видатних дослідників Карпат, зокрема, й народних звичаїв та обрядової поезії, приурочених до календарних зимових свят Різдва й Нового року. Особливо високо вчений поціновував обрядову поезію – колядки, щедрівки, бо вбачав у них відголосся далекої давнини. Відомий славіст О.О. Потебня дуже високо відгукнувся на дослідження Я. Головацького і у своїй рецензії відзначив, що всі його розділи дуже цінні і незамінні, а розділ колядок и щедрівок за кількістю поетичних мотивів і красоті зразків значно перевищує відповідний розділ збірника П. Чубинського[5, 98].

Виклад основного матеріалу. До вивчення духовної культури українців, зокрема, буковинської частини Гуцульщини, прилучилися етнограф Г. Купченко [6], письменник і етнограф С. Витвицький [7], А. Кобринський [8].

Чимало вчених, письменників першої половини XIX ст., розбуджені діяльністю «Руської Трійці», сприяли накопиченню фольклорно-етнографічного матеріалу та глибшому пізнанню традиційної культури горян, який мав важливе значення для подальших напрямів розвитку народознавчих студій.

З середини XIX сторіччя народознавча наука виділяється в самостійну галузь. У сві-

ті створюються спеціальні наукові установи, товариства, які розробляють методику культурологічних досліджень, зароджуються нові наукові напрямки, течії, найбільш поширена еволюційна концепція розвитку народів та їхніх культур. Вчені шукають відповіді на багато наукових питань: шляхи розвитку культур, взаємовпливи в народних культурах, міграційні сюжети у різних жанрах усної народної творчості тощо.

Активізація наукового вивчення культури українців усіх регіонів, зокрема і Гуцульщини, почалося зі створення наукової установи Південно-Західного відділу Російського Географічного Товариства у Києві (1873–1876 роки). Члени цього товариства запровадили і поширили цілий ряд наукових програм з метою вивчення традиційної етнокультури українців. І хоч територія Гуцульщини перебувала тоді в складі іншої держави, діяльність Південно-Західного відділу набула такого міжнародного звучання, що безумовно мала вплив і на подальший розвиток культурологічних знань щодо Карпатського регіону. В цей час пожвавлюється вивчення різдвяно-новорічних свят гуцулів.

Особливо мали значення студії народних календарних обрядів українців таких вчених, як Олена Пчілка [9], Микола Сумцов [10], Іван Нечуй-Левицький [11]. Вони у своїх працях намагалися дати наукове пояснення надзвичайно давніх реліктів культури, що зберігалися в народній культурі відзначення свят зимового сонцестояння, зокрема і в Карпатах.

Значний внесок у вивчення новорічно-різдвяних свят українців Буковинської Гуцульщини належить відомому громадському діячеві, письменникові Юрію Федьковичу. З об'ємної дослідницької праці про колядки, щедрівки, «маланкування» та інші новорічні звичаї гуцулів бачимо, що вчений мав на меті дослідити ґенезу багатьох етнографічних реалій, звичаю водіння Маланки, обряд колядування з «Козою», встановлення на покутті снопа – Дідуха. І хоч досліднику бракувало джерел з попередніх давніх епох, все ж він намагається зробити наукові припущення про дохристиянську основу багатьох компонентів свята Нового року та обрядовості віншування й колядування.

Старожитності в культурі гуцулів викликали захоплення й науковий інтерес з боку австрійських, польських, словацьких, чеських дослідників. Серед них почесне місце належить австрійському досліднику Гуцульщини Раймунду Фрідріху Кайндлю, який здійснив багато поїздок в Карпатський регіон і добре вивчив духовну культури українців-гуцулів. Досить високу оцінку дослідженням Р.Ф. Кайндля народного календаря гуцулів дають і сучасні дослідники. Вчений розглянув побутування серед горян наприкінці XIX виразні сліди давніх дохристиянських пережитків, а також і релігійні сюжети, які сформували побутове двовір'я. Як слушно зауважує про працю Р.Ф. Кайндля етнолог О. Курочкін, «Він прагнув об'єктивно відтворити складні процеси контамінації дохристиянських звичаїв і традицій, фіксуючи в першу чергу живі релікти язичницького світогляду та ритуалістики» [12, 126-131]. Ще однією важливою заслугою у вивченні гуцульських календарних свят зимового циклу Раймундом Фрідріхом Кайндлем є та, що він чи не вперше використовував свої спостереження з різних частин етнографічного регіону гуцулів і проводив порівняльний аналіз.

З історії розвитку етнографічної науки відомо, що в 70–80-ті роки XIX століття в європейській науці помітно послаблюється довготривалий вплив міфологічної школи і все більшого поширення набуває еволюційна школа в природознавстві і гуманітарних науках, насамперед, в етнології, народознавстві в широкому розумінні цього слова.

На особливу оцінку заслуговує помітна постать у слов'янському народознавстві Оскара Кольберга – видатного польського славіста, який вивченню культури українців-горян присвятив окремі томи своїх ґрунтовних видань. Найповнішим є дослідження О. Кольберга сусідів гуцулів-покутян, однак і в спеціальному випускові «Русь Карпатська» вчений приділив значну увагу вивченню традиційної матеріальної та духовної культури гуцулів [13].

Поза жодним сумнівом розвиток української культурології, етнології, фольклористики наприкінці XIX – на початку XX сторіччя пов'язаний з ім'ям видатного вченого, письменника Івана Франка. Знавець багатьох іно-

земних умов він добре орієнтувався у тогочасних світових і європейських школах.

Зокрема, І. Франко писав: «А що кожен такий метод, вживаний менш чи більш однобічно, плодить цілу низку теорій, – які в одній галузі слушні, в іншій – ні, – то справа натуральна. Власне, та просторість галузі народознавства, велика кількість спеціальних наук, що входять до її сфери, які теж вимагають особливих методів дослідження, а також легкість, з якою хороший метод в одній області дозволяє переносити його до другої, де він хорошим бути не може, – стає причиною найбільшої кількості існуючих досі суперечок, є матір'ю нинішніх народознавчих шкіл, що борються між собою або шукають слушного компромісу» [14, 259].

Дуже слушні думки вченого з приводу критики антропологічної школи щодо заперечення міграційно-історичної школи. Мислитель вважав так: «Ось такі ті дві великі народознавчі школи, які панують нині, – кожна в своїй спеціальній галузі. Я вважаю їх за рівноправні; війну між ними вважаю зайвою. Навпаки, в певних випадках комбінацію обох методів вважаю необхідною, наприклад при вивченні обрядів, весільних пісень і т.п., тобто пісень, тісно зв'язаних з обрядами, а обрядів – зв'язаних з піснями» [14, 267]. Новим поступом у дослідженні традиційної етнокультури українців, в тому числі і Карпатського регіону, було створення Етнографічної комісії (1898 р.) в структурі Наукового Товариства ім. Шевченка (далі НТШ) у Львові. Участь Івана Франка у роботі комісії, яку він очолив, відповідала сфері його зацікавлень і з огляду на тісний зв'язок етнології з історією, філософією і філологією, стала частиною великої організаційної діяльності письменника. Як справедливо відзначають дослідники: «… від початку 1898 р. до 1914 р. (до недуги) Іван Франко працював лише у НТШ. Цей період у діяльності Івана Франка-вченого «найінтенсивніший, найпродуктивніший та найкорисніший» для української культури. За той час не вийшло жодної книжки «Записок НТШ» та «Літературно-Наукового Вісника», де б не було його статті, перекладу, рецензії, замітки» [15, 26].

Його теоретичні положення щодо традиційної культури українців слугували методологічним підґрунтям для багатьох вчених. Сам Іван Франко також цікавився обрядовою поезією, бачив наукові підходи до вивчення усної народної творчості, завертав увагу вчених на актуальні питання вивчення архаїчних компонентів обрядових пісень, напластуванні в колядках та щедрівках.

Одним з найбільших дослідників традиційної етнокультури українців-гуцулів кінця XIX – початку XX ст. був відомий громадський діяч, просвітник, етнолог Володимир Шухевич, який видав п'ятитомну працю про Гуцульщину, четверта частина якої присвячена саме народним звичаям, обрядам та обрядовій поезії.

Завдяки своїм багатьом поїздкам в Карпати, польовим етнографічним дослідженням В. Шухевич аналізував переважно матеріал Галицької Гуцульщини, хоч залучав окремі дані із Буковинської частини. В. Шухевич відзначає реліктові форми поклоніння померлим душам, обов'язково у музичному супроводі скрипки, бо горяни вірять, що померлі родичі, що приходять на святу вечерю люблять мелодії гри саме на скрипці [15, 15], що є життєстверджуючим компонентом свят.

Дослідник зробив спробу класифікувати колядки за призначенням для кого вони виконуються. Зокрема, це коляди священикові, під вікнами, коляди газді, бідному газді, коляди газдині, коляди вдові, парубкові, дівчині, дитині, коляди загальні, коляда за Пречисту, за апостолів, «умерла» коляда.

Досить помітний внесок у дослідження обрядового фольклору українців, зокрема колядок і щедрівок, зробив відомий вчений, славіст Володимир Гнатюк – спочатку секретар, а з 1913 року голова Етнографічної комісії НТШ. За 30 років своєї творчої діяльності він опублікував майже тисячу наукових та науково-популярних праць, статей, рецензій та розвідок. Чимало часу він посвятив вивченню Гуцульщини початку XX сторіччя. Вчений запропонував зовсім нову класифікацію обрядової поезії до новорічно-різдвяних свят. Він згрупував колядки і щедрівки за принципом їх побутування, а не за призначенням, для кого вони виконуються, як це було зроблено попередниками. В. Гнатюк розглядав колядки і щедрівки в динаміці розвитку. Так він дає кла-

сифікацію: а) обряд повністю зник; б) трансформувався; в) зберігся частково чи повністю; г) літературного походження [16, 3-14]. Цей принцип систематизації фольклорно-етнографічного матеріалу є особливо важливим і для даного дослідження, оскільки неможливо зрозуміти процеси трансформації в традиційній культурі другої половини XX сторіччя без врахування наукових здобутків в цій галузі В. Гнатюка. Під впливом його наукових поглядів на колядки і щедрівки перебував дослідник Гуцульщини Ф. Шекерик-Доників, який, роз'їжджаючи на волах, записував народні скарби. Саме його описи з Гуцульщини вмістив В. Гнатюк в «Етнографічному збірнику» за 1914 р. Ф. Шекерик-Доників подав цікаві спостереження, що стосувалися підготовки колядників до колядування, а господарів до їх прийняття, пояснив певні договірні форми між колядниками і церквою, порядок частування за віншування і коляду [17].

Початок XX сторіччя характеризувався набуттям теоретичних підходів до календарної обрядовості українців.

Порівняльний аналіз святково-обрядової культури допоміг вченим підійти до осмислення структурних компонентів, ґенези окремих реліктових явищ, виявити в загальноукраїнській основі обрядовості виразні локальні риси, притаманні етнографічним групам українців.

Серед багатьох дослідників першої половини XX сторіччя деякі постаті посідають особливо помітне місце. До кола таких учених відноситься Ксенофонт Сосенко, який опублікував у 1928 році у Львові ґрунтовну працю «Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого Вечора».

До наукових праць цього періоду належить дослідження з питань походження різдвяно-новорічних традицій українців «Різдво Христове в поході віків» І. Свенціцького, видана у Львові в 1933 році. Автор проводить аналогії свят Різдва та звичаю ходити колядувати під вікнами і в хаті з іншими європейськими народами. Він наводить свідчення, що новорічні коляди для господаря, господині, їхніх дітей були відомі у греків. Також, посилаючись на давні джерела, І. Свенціцький пише, що у середньовічних римлян також був звичай, коли молоді хлопці на Різдвяні свята обходили двори й співали «калєнди», отримуючи за це дари. Вони часто переодягалися в жіночий одяг, хто в масці з сопілкою, хто з калаталом. На Різдво вранці два юнаки з галузками оливи і сіллю ходили по домах з привітом: «Радості і веселості цьому домові; стільки синів, стільки поросят, стільки ягнят і всякого добра» [18, 132].

Нам важливі міркування автора про ґенезу окремих обрядодій, які побутували в гірських районах українців.

До вивчення духовної культури українців Гуцульщини прилучився письменник, композитор, бандурист Гнат Хоткевич. Переховуючись від переслідування царського уряду, Г. Хоткевич з 1906 по 1912 рік жив в Західній Україні. Захопившись культурою горян, він створив аматорський «Гуцульський театр», який мав великий успіх в Галичині. Вивчаючи календарні звичаї та обряди, Г. Хоткевич поставив чотири оригінальні п'єси на фольклорно-етнографічному матеріалі, зокрема, «Гуцульський рік», куди увійшли побутово-етнографічні картини життя і звичаїв гуцулів («Різдво», «Великдень», «Весілля», «Похорони») [19, 41].

На розвитку народознавчих, культурологічних дисциплін у 1920–1930-тих роках позначився терор тоталітарного режиму і численні репресії народознавців. Була знищена ціла школа високопрофесійних вчених, які досягли значних успіхів у вивченні світоглядних уявлень, етномузикології тощо [20].

На західних землях України у 1939–1940-х роках було зліквідовано радянською владою Наукове товариство Шевченка, яке за своєю суттю було академічною установою, мало великий авторитет у міжнародних наукових колах. З цього часу розвиток культурологічних наук був уповільнений. Великим випробуванням для України і всього світу стала Друга світова війна.

Висновки. Досліджуючи ступінь розроблення проблематики, пов'язаної з розвитком традиційної культури українців Гуцульщини, можна виділити основні етапи накопичення фактологічних та теоретичних даних.

Перший етап – 40–70-ті роки XIX ст., коли відбувався процес становлення народо-

знавчих знань, активізація до пізнання культури горян українських і зарубіжних вчених.

Другий етап – 80-ті роки XIX ст. – перша третина XX сторіччя, коли була розгорнута збирацька і дослідницька діяльність членів Наукового Товариства ім. Шевченка.

Оглядаючи масив дослідницької літератури, можна з певністю стверджувати, що переважна більшість наукових праць торкалася лише описів новорічно-різдвяних свят кінця XIX – початку XX ст. Проблему ж розвитку традиційної культури в складних умовах комуністичної ідеології та войовничого атеїзму по суті не розроблено в галузі теорії та історії культури. Виникла необхідність розглянути і пояснити тенденції розвитку в етнокультурі українців Гуцульщини – одного з найбільших регіонів, придатних для відродження традицій, звичаїв, обрядів, які б слугували естетичному, моральному, мистецькому вихованню, зберігали б самобутність культури.

Різноманітні джерела уможливлюють простежити розвиток різдвяно-новорічних свят українців Гуцульщини, виявити процеси трансформації звичаїв протягом другої половини XX – початку XXI сторіччя. Історіографія даної проблеми та наявність групи джерел дають підстави розширити, збагатити наші знання з розвитку духовної культури українців конкретного регіону на принципах об'єктивності й наукового аналізу та інтерпретації.

Список використаних джерел

1. Болтарович З.Є. Україна в дослідженнях польських етнографів XIX ст. Київ, 1976. С.46–47.

2. Арсенич П.І. Історико-етнографічне вивчення Гуцульщини в 30–80-х роках XIX ст. // Історіографічні дослідження в Українській РСР. Київ, 1972. Вип.5. С.106–114.

3. Вагилевич И. Гуцулы, обитатели восточной отрасли Карпатских гор. Пантеон, Санкт-Петербург, 1855. Т.2. С.17–56.

4. Головацкий Я.Ф. // Народные песни Галицкой и Угорской Руси. Москва, 1878. Ч.І. С.685–712.

5. Записки императорской Академии наук. Т.37. Санкт-Петербург, 1887. Приложение №4, Отчет о присуждении наград гр.Уварова. С.98.

6. Купченко Г. Некоторые историко-географические сведения о Буковине. Киев, 1875. – 83 с.; Сборник песен Буковинского народа // Сост. А. Лоначевский; дост. Г. Купченко. Киев, 1875. 175 с.

7. Витвицкий С. Статистически-историческое обозрение гуцулов в Коломийском округи со характеристикою их // Зоря Галицкая. Львів, 1852. №54–55

8. Кобринський А. Коляди гуцулів // Мета. Львів, 1863. №2. С.159–172.

9. Пчилка О. Украинские колядки // Киевская старина. 1889. Т.20. Кн.4. С.123–135

10. Сумцов Н. Культурные переживания. Киев, 1890. 480 с.

11. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології. Київ, 1992. 86 с.

12. Курочкін О. Дохристиянська основа святкового календаря українців Карпатського регіону за матеріалами Р.Ф. Кайндля // Р.Ф. Кайндль і українська історична наука. Ч.1. Чернівці – Вижниця, 2004. С.126–131.

13. Kolberg O. Dzieła wszystkie. Ruś Karpacka. WrocŁaw–Poznań, 1970.

14. Франко І. Найновіші напрямки в народознавстві // Зібрання тв. у п'ятидесяти томах. Київ, 1986. Т.45. С.258–259.

15. Сапеляк О. Етнографічні студії в науковому товаристві ім. Шевченка (1898–1939 рр.). Львів, 2000. С.26.

16. Гнатюк В. Переднє слово. Колядки і щедрівки. Зібрав Володимир Гнатюк // Етнографічний збірник. Львів, 1914. Т.35. С.3–14.

17. Шекерик-Доників Ф. Як відбуваються коляди у гуцулів // Етнографічний збірник. 1914. Т.35. С.XV–XXXIV.

18. Свенціцький І. Різдво Христове в поході віків. Львів, 1933. С.132.

19. Мельничук А.Ф. Фольклорно-етнографічні інтереси Гната Хоткевича // НТЕ. 1973. №2. С.41.

20. Борисенко В. Нариси з історії української етнології 1920–1930-х років. Київ, 2002. 92 с.

References

1. Boltarovich, Z.E. (1976). Ukraine in the research of Polish ethnographers of the nineteenth century. K., 46-47 [in Ukrainian].

2. Arsenich, P.I. (1972). Historical and ethnographic study of Hutsulshchyna in 30-80-ies of the nineteenth century. Historiographical research in the Ukrainian SSR. K., 5, 106-114 [in Ukrainian].

3. Vagilevich I. (1855).Gutsuly, inhabitants of the eastern branch of the Carpathian Mountains. Pantheon, St. Petersburg, 2, 17-56 [in Russian].

4. Golovatsky, Ya. F. (1878). Popular songs of Galician and Hungarian Rus. Moscow, Ch.I, 685-712 [in Russian].

5. Notes of the Imperial Academy of Sciences. (1887). T.37. St. Petersburg, Annex №4, Report on awarding the awards to Uvarov [in Russian].

6. Kupchenko, G. (1875). Some historical-geographical information about Bukovina. K. [in Russian].

7. Vytvitsky S. (1852). Statistical-historical review of Hutsuls in Kolomyia district with their characteristic. Zorya Galitskaya. Lviv, 54-55 [in Russian].

8. Kobrynsky, A. (1863). Caroli Hutsul. Meta. Lviv, 2, 159-172 [in Ukrainain].

9. Pchilka, O. (1889). Ukrainian carols. Kievan olden. V.20. Kn.4, 123-135 [in Russian].

10. Sumtsov, N. (1890). Cultural Experiences. K. [in Russian].

11. Nechuy-Levytsky I. (1992). of the Ukrainian people. Sketch of Ukrainian mythology. K. [in Ukrainaian].

12. Kurochkin, O. (2004). The pre-Christian basis of the holiday calendar of Ukrainians of the Carpathian region based on the materials of R.F.Kaindl. R.F.Kyndl and Ukrainian historical science. Part 1 Chernivtsi - Vyzhnytsia, 126-131 [in Ukrainian].

13. Kolberg, O. (1970). Dzieła wszystkie. Ruß Karpacka. Wroclaw-Poznań [in Polish].

14. Franko, I. (1986). Newest trends in ethnography. Collection of tv. in fifty volumes. K., vol. 45, 255-259 [in Ukrainaian].

15. Sapelyak, O. (2000). Ethnographic studios in the scientific society of them. Shevchenko (1898-1939 gg.). Lviv [in Ukrainaian].

16. Gnatyuk, V. (1914).The Foreword. Christmas carols and charms. Gathered Volodymyr Hnatyuk. The Ethnographic Collection. Lviv, 35, 3-14 [in Ukrainaian].

17. Shekerik-Domenik, F. (1914). How Carolls Are Hunts About // The Ethnographic Collection, 35, HV-XXXIV [in Ukrainaian].

18. Svencytsky, I. (1933). Christmas in the ages. Lviv, [in Ukrainaian].

19. Melnichuk, A.F. (1973). Folk-ethnographic interests of Hnat Khotkevych. NTE. 2 [in Ukrainaian].

20. Borisenko, V. (2002). Essays on the history of Ukrainian ethnology 1920-1930's. K. [in Ukrainaian].